GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea: Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a" ese: Joi'a si Dumine'a.
Pretiulu abonamentului: pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 3 fl. v. a. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu 28 franci.

Anulu XLI.

Se prenumera: la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.
Anunciurile: un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr. v. a. pentru flacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 21. Joi, 16|28 Martiu 1878.

Cestiunea sudslavica.

Brasiovu, 27 Martiu 1878.

„Maghiarii sunt o insula in oceanulu slavicu. Eu nu amu facutu oceanulu si nici nu amu turburatu valurile lui; voi inse vedeti, cá nu cumva aceste valuri se ve rapeasca cu sine si se ve inghitia!" Candu marele literatu si politicu croatu Ljudevit Gay a adresatu aceste cuvinte in diet'a dela Posoniu, (Pressburg) patriotului Deák, care 'lu infruntà pentru atitudinea s'a nationala, abia a visatu ca dupa 38 de ani starea lucruriloru se va schimbá astfeliu incatu chiaru acei maghiari trufasi, cari pe atunci (1840) nu voiau se concéda deputatiloru croati a se folosi in parlamentu nici macaru de limb'a latina, se vina se recunósca indreptatirea reala a ideei celei mari, ce a propagat'o densulu in tóta vieati'a s'a, a uniunei popóreloru sudslavice, a asia numitului illyrismu. Dupa tratatulu dela San Stefano maghiarii au trebuitu se 'si marturisésca, ca stau façia cu-o noua situatiune, pe care trebuie se-o judece din puncte de vedere cu totulu diferite de cele ce le aveau pana acuma. Vorbirile ce s'au tienutu cu ocasiunea desbaterei asupra creditului de 60 milióne in delegatiunea ungara respira nesce idei, cari pe lenga ce da espressiune acestei convictiuni, sunt de cea mai mare insemnatate pentru directiunea viitóre a politicei austro-ungare.

Maghiarii vedu prea bine, ca, déca Austro-Ungari'a ar' renuntiá de totu la o politica activa si de potere mare in Orientu, 'si-ar' subscrie ea insusi sentinti'a de mórte. Destulu au indemnatu si provocatu ei pe guvernu, care le era amicu si in a caruia frunte se afiá unu omu de incredere alu loru, se nu lase se ajunga lucrurile la atat'a, cá monarchi'a se fia silita a inaugurá o politica cu totulu contraria principieloru professate si practicate de catra germano-maghiari dela 1867 incóce. Avemu inca lipsa de pace pe vreo douedieci de ani, pentru cá in timpulu acest'a se se consolideze viéti'a nóstra de statu dualistica, diceau maghiarii.

Cont. Andrásy voindu a satisface dorintiei acestei'a a connationaliloru sei s'a facutu chiaru advocatulu pacii inaintea Europei, si aderandu la politic'a asianumita „de pace" a celoru trei imperatii a cautatu prin totu mediuloculu a aplaná neintielegerile escate intre poteri si a indrumá pe Turci'a la introducerea reformeloru necessare. Inse in desiertu au fostu tóte. Pétr'a ce s'a deslipitu odata de stenc'a din verfulu muntelui anevoie se mai póte opri la jumetate drumului. Austro-Ungari'a nu a potutu impedecá resbelulu russo-turcescu si furtun'a, de care se temeau maghiarii mai multu, erupse pe campiele Bulgariei.

Maghiarii vediendu periculului apropiandu-se cereau in gur'a mare resbelulu cu Russi'a pentru aperarea integritatii Turciei. Ei credeau ca astfeliu voru poté tiené in locu bolovanulu ce incepuse a se rostogoli in vale, ca voru poté impedecá pe unu timpu mai indelungatu reconstruirea Orientului europeanu. Zadarnice fura inse si sfortiarile aceste. Contelui Andrásy 'i erau manile legate si resultatulu a fostu ca Austro-Ungari'a a observatu pana astadi cea mai stricta reserva.

Tóte pana la unu locu inse. Acum'a a sositu momentulu, in care trebuie se ié positiune si monarchi'a nóstra. Déca mai voiesce a remané o potere mare, trebuie se desvólte unu programu, trebuie c'unu cuventu se ié parte activa la regularea sórtei popóreloru orientali, avendu in vedere interessele sale vitale. Acestu scopu nu'lu póte ajunge Austro-Ungari'a, decatu numai paralisandu influinti'a Russiei in Orientu. Cumu? pe ce cale? Negresitu, ca numai pe aceea, pe care procede si Russi'a, pe calea cucerirei de simpathii si in casu de trebuintia si de teritoriu.

Amu ajunsu dér' la unu punctu de unde nu mai potemu se ne intórcemu inderetu, ci trebuie se mergemu totu inainte, intru norocu. August Pulszky si contele Széchen au datu, desi nu fara reserva si temere pentru viitoriu, espressiune acestei noue situatiuni inaintea careia se afla monarchi'a. Ambii recunoscu ca ocupatiunea Bosniei si a Herzegovinei póte deveni necessara, dér' vedu totodata ca cu acést'a nu e destulu, ca „zidirea statului ar' trebui se se largésca atunci asia, incatu se incapa intr'ensulu tóte popórele sudslavice." Nu era acest'a visulu lui Gay, care voiá se creeze o limba comuna pentru toti fratii marei Illyrie, pentru cei din Stiri'a de sudu, Carinthi'a, Carnioli'a, Görz si Istri'a Croati'a, Slavoni'a si Dalmati'a, Bosni'a, Herzegovin'a, Muntenegru, Serbi'a si Ungari'a de sudu?

Széchen recunósce periculului aspiratiuniloru sudslavice, dér' crede, ca façia de aceste aspiratiuni nu se mai póte observá sistemulu negativu de pana acuma. Ce va se dica acést'a? Austro-Ungari'a se favoriseze uniunea sudslaviloru sub sceptrulu dinastiei habsburgice?

Dér' nu vedu maghiarii pericolulu ce ar' involve pentru sistemulu domnitoriu o asemenea politica?

Cu-o voce profetica accentuà Pulszky, ca ocupatiunea Bosniei si a Herzegovinei ar' schimbá caracterulu politicei austro-ungare astfeliu, incatu monarchi'a ar' capetá cu totulu alta façia. Periculu acest'a 'lu recunósce si Széchen, inse Austro-Ungari'a nu mai póte stá pe locu....

Ocupatiunea Bosniei si Herzegovinei, care for méza viitorea basa de operatiune a politicei monarchiei nóstre este póte iminenta. Oceanulu, de care vorbi Ljudevit Gay e turburatu afundu, valurile lui se voru isbi in curundu cu vehementia de insul'a rassei maghiare. Ce mesura au luatu si voru luá maghiarii contra unui asemenea periculu. Cu cine s'au aliatu? A cui simpathia au castigatu?

Tractatulu de pace dela San Stefano.

Dupa multa asteptare lumea europeana a potutu ceti in fine tecstulu autenticu alu puncteloru tractatului de pace ratificatu si publicatu la St. Petersburg. Cele 29 articule ale pacii nu contienu inse nici o conditiune ce nu sar' fi anunciatu si discutatu mai nainte. Anglesii au fostu mai bine informati, avuramu dér' dreptu a dá mai multu credementu relatiunei „Oficiului Reuter" din Constantinopolu. A fostu chiaru interessulu Russiei cá se se publice intre multele versiuni false si cea adeverata, pentru cá opiniunea publica europeana se fia informata din vreme, cá se nu se sperie, candu va vedé tecstulu oficialu. In adeveru ca nici nu s'a speriatu nimenea de marimea pretensiuniloru russesci. Multi gasescu chiaru, ca conditiunile pacei dela San-Stefano sunt mai moderate decatu s'a asteptatu in generalu. Nu scimu inca ce impressiune au facutu conditiunile de pace in Romani'a, dér' credemu, ca nu au suprinsu nici acolo. Speranti'a romaniloru, ca dóra dóra Russi'a, vediendu opiniunea ce domnesce in Romani'a si resolutiunea firma a romaniloru de a nu cede nici unu petecu de pamentu de buna voia, nu va mai face amintire de schimbulu Basarabiei in tractatulu de pace, nu s'a implinitu, dér' cu tóte aceste nu se póte trece cu vederea, ca articululu referitoriu la acestu schimbu este asia stilisatu, incatu lasa Russiei o portitia deschisa pentru casulu, candu póte totusiu ar' fi silita a renuntiá la anecsiunea Basarabiei. Dér' se fi si lipsitu cu totulu punctulu acel'a, prin care Russi'a 'si reserva dreptulu de a dá Dobrogi'a in schimbulu Basarabiei, (Vedi art. 19 de mai josu) Romani'a totusi nu avea causa a se bucurá de tractatulu dela San-Stefano, fiinduca, desi i se recunósce intr'ensulu independenti'a si dreptulu de desdaunare, nu potea se uite nici unu momentu, ca pacea s'a inchaiatu fora concursulu plenipotentiariului romanu tramisu anume cu scopu de a aperá interessele tierii la facerea pacii. Tiarulu recunoscuse de facto independenti'a Romaniei, dér' acést'a s'a intemplatu in dilele de periculu, candu era amenintíata pana si inalt'a lui persóna; acuma inse, dupa ce turculu a fostu trantitu la pamentu cu ajutoriulu vitejiloru Curcani, Russi'a nu'si mai aduse aminte de atitudinea ce a observatu atunci insusi suveranulu ei si tractà cu Turci'a despre Romani'a in absenti'a representantelui romanu, care n'a fostu admisu la negotiari. Se credu óre russii salvati cu aceea, ca au reservatu in Art. V guvernului romanu dreptulu de a 'si formulá pretensiunile sale de desdaunare, de a se intielege despre acést'a cu Turci'a? Dér' déca turcii nu voru primi conditiunile romaniloru, nu voru voi se plátésca ceea ce Remani'a va fi in dreptu se céra? Casulu acest'a nu e prevediutu in tractatu, cu tóte ca e lesne possibilu. Obvenindu inse, se va intrepune Russi'a pentru dreptulu Romaniei? Façia de Muntenegru russii au fostu mai cu ingrigire, ca-ci au prevedutu si casulu candu asupr'a vreunui punctu nu s'ar' poté intielege cu Russi'a. Se pare inse ca Russi'a a voitu se se ocupe catu de puçinu de regularea sórtei Romaniei, lasandu-o in grij'a guvernului romanu. Stilisarea articulului V e astfeliu, incatu lasa a crede, ca printrensulu a recunoscutu Turci'a numai independenti'a si dreptulu Romaniei cá belligeranta, ér' pacea definitiva se va regulá intre aceste doue state in specialu. Art. V, care e unulu din cele mai scurte, suna din cuventu in cuventu asia:

„Inalt'a Pórta recunósce independenti'a Romaniei, care 'si va formulá pretensiunile la o desdaunare, ce voru avé a-o stabili in intielegere ambele parti. Pana la inchaiarea unui tractatu directu intre Turci'a si Romani'a supusii romanesci din Turci'a se voru bucurá de tóte drepturile garantate supusiloru poteriloru celoralalte europene."

Articululu V este póte mai lesne de intielesu, déca 'lu vomu pune in legatura cu art. XI, care contiene fatal'a mentiune a ghesieftului cu Basarabi'a. Russi'a a ingrijitu parintesce pentru favoritii sei muntenegrini, serbi si bulgar-i, de sórtea viitória a fostiloru sei aliati dela Plevn'a nu-o dóre inse capulu in aceeasi mesura.

Se fia óre convinsa Russi'a de aceea, ca Romanulu 'si póte ajutá singuru? E fórte verisimilu ca Russi'a se teme chiaru de energi'a si poterea de vieatia a micului statu romanu, carele nu se tiene de gintea slava. Pacea dela San Stefano va dá romaniloru unu nou imboldu de a lucrá pentru recunóscerea dreptului loru de catra statele europene. Prevediendu, ca acést'a pace nu va aduce cevasi imbucuratoriu romaniloru, scrie „Romanulu": „Tecstulu tractatului desi nu ne va aduce nici bucuria, nici sperantia, totusiu va avé bunurile lui: pentru natiune, spre a sci ce au facutu altii pentru ea, pentru guvernu spre a'si orientá pasii si silintiele, cá tóte se ésa bine pentru tiéra." Fia cá se succéda silintieloru guvernului a reusi cu santulu dreptu alu Romaniei inaintea Russiei si a Europei!

Lasamu se urmeze acuma cuprinsulu esentialu alu tratatului de pace authenticu publicatu oficialu in St. Petersburg:

1. Muntenegrulu capeta Niksici, Gaçko, Podgoriça si Antivari. — 2. Muntenegrulu va fi independentu; tóte certele ce le va avea in viitoriu voru fi supuse arbitriului Austro-Ungariei si Russiei. 3. Nou'a frunt aria serbésca se estinde pana la Novibazar, Zworniculu-micu si Zakas; fortareati'a Adakaley-Serbescu se va rade. — 4. Proprietariloru de pamentu musulmani aflatori pe teritoriulu cedatu li se lasa possesiunea, care va fi arendata séu administrata de catra altii. — 5. Romani'a va fi independenta; dreptulu ei de a cere o desdaunare de resbelu se recunósce.

— 6. B u l g a r i 'a va deveni unu principatu autonomu cu guvernu tributariu chrestinescu si va avé o militia nationala. Granitiele ei se voru ficsa inainte de evacuatiunea Rumeliei de catra o comissiune speciala russo-turcésca; ele se estindu dela Karadagh pana la Drin'a négra „la lacului Beschik la gur'a riului Struma (Karassu, despre partea litoralului de sudu pana la Burugiulu, la muntele Rhodope si Karabalcanu, la riulu Ard'a pana la Tsirmen spre nordu si pana la Hakim-Tabiassi la Marea négra; apoi dela Mangali'a in sudulu Sandsakului (districtului) Tulcea pana la Dunare din susu de Rasgrad. — 7. Principele Bulgariei se alege de catra poporu si trebuie se capete confirmatiunea Pórtei si aprobatiunea mariloru poteri. Nici unu membru din dinastiele domnitórie ale mariloru poteri nu póte fi alesu. O adunare de notabili va proiectá sub inspectiunea unei comissiuni russesci si in presenti'a comissariloru turcesci nou'a organisatiune a tierii conformu acelei'a din principatele dunarene; introducerea acestei organisatiuni se supraveghiéza in timpu de duoi ani de catra unu comisariu russescu. Dupa antaiulu anu potu se tramita déca voru voi si celelalte poteri cate unu delegatu specialu pe langa comissariulu russu. — Trupele turcesci parasescu Bulgari'a. Fortaretiele de acolo se voru rade; materialulu de resbelu si ce e proprietate a statului remane Turciei. Pana la formarea militiei nationale, cumu se prevede camu pe unu timpu de d u o i a n i, voru remané trupele russesci in Bulgari'a. — 9. Marimea tributului bulgaru este a se stabili mai tardiu in intielegere de catra marile poteri. — 10. Turci'a e indreptatita a intrebuintiá drumurile Bulgariei cu anumite restrictiuni. — 11. Relatiunile posessiunei de pamentu a musulmaniloru se voru regulá analogu modalitatii stabilite pentru Serbi'a. — 12. Fortaretiele dela Dunare se voru rade. Comissiunea internationala a Dunarei de josu remane intacta. — 13. Pórt'a are se restabilésca navigatiunea la gur'a Sulinei. — 14. In B o s n i 'a si H e r z e g o v i n 'a se introducu reforme, conformu propuneriloru facute de catra poteri in prim'a siedintia a conferintiei dela Constantinopolu, inse cu modificatiunile, ce se voru stabili intre Austro-Ungari'a, Turci'a si Russi'a. Articululu — 15 se refera la imbunatatirea starei pe insul'a Cret'a in Epiru si Thesali'a. — Art. 16 se refera la mesurile de aperare ce va avé se ié Turci'a pentru Armeni'a in contra curdiloru si cerchesiloru. — 17. Se da amnestia completa aceloru supusi turcesci, cari s'au compromisu in timpulu resbelului. — 18. Turci'a va regulá granit'a turco-persana si va luá in consideratiune relativu la Khotour parerea poteriloru mediulocitórie. — 19. D e s d a u n a r e a de resbelu va fi de 1410 milióne ruble, din acést'a suma se subtragu pentru teritoriele cedate 1100 milióne ruble; T u r c i 'a c e d é z a S a n d s a c a t u l u d e l a T u l c e a (Dobrogi'a), i n p r i v i n c i 'a a c e s t u i a R u s s i 'a 's i r e s e r v a i n s e d r e p t u l u d e a l u d á i n s c h i m b u p e n t r u p a r t e a B a s a r a b i e i c e d a t a l a 1856; Turci'a cedéza mai departe cetatile Ardahan, Kars, Bajazid, Batum si pamentulu pana la muntii Soghanly-Dagh. — Art. 20 se refera la regularea afaceriloru litigióse ale supusiloru russi. — Art. 21 contiene dispositiuni secundarie in privinti'a relatiuniloru locuitoriloru din teritoriele cedate — Art. 22 vorbesce de scutulu, de care se voru bucurá calugarii dela muntele Athos si pelerinii russesci. — Art. 23 dice ca tractatele de mai inainte in privinti'a comerciului se voru restitui — 24 Bosporulu si Dardanelele remanu deschise pentru naile de comerciu in timpu de pace. — 25. Trupele russesci evacuéza Turci'a europeana in siese luni dupa stabilirea pacii definitive. — Art. 26 contiene determinatiuni provisorice relativu la administrarea teritorieloru ocupate pana la desiertarea loru de catra russi. — 27. Pórt'a promite, ca nu va prigoni pe acei supusi turcesci, cari au statu in relatiuni cu armat'a turcésca. — Art. 28 contiene determinarile in privinti'a redarii prisonieriloru de resbelu. — 29. Ratificatiunile preliminarieloru pacii se voru schimbá in timpu de 14 dîle la Petersburg.

Din delegatiunea ungara.

Desbaterea asupra creditului de resbelu in delegatiunea ungara contiene multe momente interessante. Cu tóte, ca la votare toti au fostu pentru creditulu cerutu, s'a potutu observá o mare diversitate de idei in apretiarea situatiunei politice a monarchiei si a modului, in care ar' trebui se procéda guvernulu austro-ungaru. Vomu trece dér' in revista cuventarile ce s'au tienutu cu acést'a ocasiune. Referintele Dr. F a l k, recomendandu in numele comissiunei primirea creditului nu a desvoltatu nici o idea noua, pe care se nu-o fi cititu in „Pester Lloyd", a carui'a redactoru-siefu este. Cu atatu mai multe si mari cestiuni ale viitoriului a atinsu vorbitoriulu urmatoriu A u g u s t u P u l s z k y, se vedé inse, ca densulu se misca pe unu terenu de cugetare nou si pana acuma nepracticatu. De aceea s'a si feritu a intrá in discussiunea consecintieloru ce le-ar' avé pentru monarchia politic'a indigitata de elu. Pulszky este convinsu cá si toti ceilalti, ca este interessulu de viéti'a alu monarchiei nóstre de a impedecá estinderea poterei russesci in Orientu. Noi, dise elu, formamu unu statu cu-o politica esterióra conservativa, cu-o directiune defensiva si pacifica, Russi'a inse are unu caracteru contrariu si este dupa Rom'a cea d'antaia imperatia poternica, care urmaresce energicu o politica ce sémana cu aceea a imperiului romanu. Din punctulu acest'a de vedere voiesce a se procede la esaminarea cestiuniloru orientale.

In prim'a linea — dise Pulszky — este a se luá in consideratiune v i i t ó r i 'a s i t u a t i u n e a R o m a n i e i, care a scapatu de o dependentia fórte slaba si póte se fia mane strensu aliata cu noi, dér' care póte se ajunga totu asia de usioru intr'o dependentia cu multu mai apesatória de poterea noue inimica; acést'a trebuie se-o impedecamu, pentru ca ar' fi contra intereseloru nóstre. Nu indignatiunea justa contra neindreptatirei flagrante, nu simpathi'a catra popórele vecine este, care 'lu influintiéza, ci are convictiunea, ca ocupatiunea Basarabiei de catra Russi'a trebuie cu necessitate se aiba asemeni urmari, cari s'ar' indreptá imediatu contra nóstra. Reincorporarea Basarabiei la Russi'a ar' aduce cu sine, cá Romani'a se fia dependenta de Russi'a, pentru ca Russi'a ar' capetá in mana chiai'a Dunarei, pentru ca Romani'a nu ar' mai avé ce se spereze in Orientu si prin urmare ar' trebui se se intórca cu tóte aspiratiunile sale contra nóstra; in fine pentru ca 'si-ar' perde vointi'a propria si prin aceea ar' fi lipsita de simtiulu acelei responsabilitati, care e singur'a garantia morala a politicei unui statu. O alta urmare ar' fi, ca Romani'a ar' cedá si Dobrogi'a si Russi'a ar' ajunge in posessiunea deplina a guriloru Dunarii, la ceea-ce tientesce de ani politic'a russésca.

Apoi trece la cestiunea bulgara si dice, ca in privinti'a acést'a este de mare importantia, cá monarchi'a nóstra se nu lase cá Bulgari'a se se estinda prea departe, asia, in catu se fia periclitate prin aceea interessele grecesci, cari armoniéza mai multu cu cele austro-ungare. Mai departe vedu unu pericolu in aceea, déca influenti'a russésca ar' remané preponderanta acolo, déca Bulgari'a s'ar' russificá. Mai multu inse dice, ne interesséza sórtea tieriloru dela fruntári'a nóstra de sudu. Concede, ca ocupatiunea Bosniei si a Herzegovinei póte se devina necessaria, dér' atunci ar' trebui se ne estindemu si mai departe pana la fruntariele de sudu ale provincieloru grecesci, ca-ci numai asia amu poté asigurá resultatulu intentiunatu. Dupa ocupatiunea Bosniei si a Herzegovinei zidirea statului nostru ar' trebui se se mai largésca, pentru cá se póta locui in ea tóte popórele sudslavice. Acést'a ar' schimbá caracterulu politicei nóstre, si ar' provocá unu stadiu de transitiune, a carei desvoltare finala ar' fi, ca ar' trebui se se schimbe façi'a de pana acuma a monarchiei. Si in comerciulu orientalu o afla pe acést'a periclitata ca-ci russii au si politic'a loru economica precumu au politic'a loru de nationalitate si de cucerire. Dice in fine ca avendu in vedere interessele mari ale monarchiei votéza creditulu.

Dupa Pulszky a vorbitu croatulu V o n c i n 'a in limb'a s'a meterna. Elu a desvoltatu pe largu cestiunea sudslavica atinsa de antevorbitoriulu seu. Multiamindu contelui Andrásy pentru grij'a ce a datu liberarei chrestiniloru de pe peninsul'a balcanica lauda politic'a lui, care o numesce pacefica deórece s'a basatu pe alianti'a celoru trei imperatii, speréza, ca va succede monarchiei nóstre a regulá in loiala intielegere cu aliatii sei (Russi'a si Germani'a) si 'n tóta pacea starea lucruriloru in Orientu spre multiamirea popóreloru. Mie, dice elu mi se pare ca ingrigirea, ce se descrie atatu de multu in publicitate, dupa care micele state, cari se voru ridicá din ruinele imperatiei turcesci ar' poté se involve unu periculu pentru monarchi'a nóstra, este cu totulu nefundata. Voncina crede din contra, ca monarchi'a nostra va avé prin institutiunile sale de statu inaintate mai mare potere de atractiune façia de acele mici state de catu ori-care alta potere. Tóte ingrigirile voru incetá in momentulu, candu monarchi'a nóstra in poterea dreptului istoricu si a intereseloru sale va reocupá Bosni'a si Herzegovin'a. Tierile aceste se potu astadi ocupá fora mari greutati intre aplausele Europei si binecuventarile poporatiunei de acolo. Esista unu proverbiu turcescu, ca „unde calca peciorulu turcului se usca érb'a". Sub Austro-Ungari'a inse Bosni'a si Herzegovin'a ar' inflori si s'ar' poté sperá, ca poporulu croatu din aceste tieri cu tóte suferintiele sale seculare s'ar' ridicá in curundu la treapt'a aceea de cultura, care se-i faca possibilu de a participá si elu cu celelalte popóre ale monarchiei la portarea sarcineloru publice comune. Nu eschidu nici pe croatii bosniaci de religiune mohamedana, cari fiindu fórte talentati sub influinti'a culturei europene ar' incetá a mai fi turci si ar' deveni unu factoru insemnatu in nou'a viétia de statu. N'avemu decatu se cetimu reportulu baronului Krausz relativu la starea celoru 110,000 refugiati, spre a capetá o idea clara despre miseri'a materiala, in care póte se impinga domni'a turcésca pe unu poporu. Voncina crede, ca pe lenga celelalte titluri de dreptu si motive politice ar' mai fi si cestiunea restituirei cheltuieleloru facute pentru sustienerea refugiatiloru bosniaci, care ar' trebui se indemne pe Austro-Ungari'a la reocuparea Bosniei si a Herzegovinei. (Aceste cheltuieli se urca la 7 milióne florini) Monarchi'a nóstra, dise in fine delegatulu croatu, va remané fidela missiunei sale culturale si va face unu mar· servitiu omenirei, déca va concede cá popórele peninsulei balcanice se se elibereze si se se constituie in mici state si déca va reluá in sinulu seu Bosni'a si Herzegovin'a, cari dupa dreptulu istoricu si positiunea geografica apartienu corónei St. Stefanu, si cari ar' poté se fia apoi in unire cu tierile sorore Croati'a si Dalmati'a unu zidu aperatoriu alu monarchiei contra ori-carui periculu, vina elu din ori-ce parte.

Contele Anton S z é c h e n y i e de parere, ca evenemintele s'au desvoltatu in mesura mai mare decatu se asteptá. Acuma ne aflamu façia cu-o noua situatiune, a carei greutati se potu inmulti prin noue resbele, dér' nu se potu delaturá. Nu toti acei'a, cari au combatutu politic'a guvernului au doritu actiunea bellica a monarchiei in interessulu Turciei.

Accentueaza apoi in prim'a linea importanti'a unei solutiuni pacifice. Nu póte negá, ca aspiratiunile sudslaviloru sunt periculóse, dér' crede, ca a trecutu timpulu de a mai opune acestoru aspiratiuni unu sistemu negativu. In privinti'a ocupatiunei Bosniei si a Herzegovinei doresce, cá principiulu conducatoriu se fia din punctu de vedere culturalu, asigurarea internationala a intereseloru materiale ale monarchiei pe acelu teritoriu, care e geograficu mai apropiatu de influinti'a ei.

Baronulu Béla B á n h i d y are o buna parere despre portarea lui Andrásy, care, dice elu, a adusu jertfe, a facutu concessiuni, ba a trebuitu póte chiaru se neglige unele, numai spre a nu isolá monarchi'a si spre a sustiené bunele relatiuni cu Germani'a mai cu séma. (!) Spera inse, ca timpulu concessiuniloru a trecutu. Declararea ministrului de esterne, ca ocupatiunea Bosniei póte se devina necessaria, nu'lu prea linistesce, socotindu inse cu faptele intemplate, vede, ca Bosni'a nu póte fi considerata sub tóte impregiurarile cá unu „noli me tangere" (nu me atinge). Fiindu inse necessaria ocupatiunea ar' fi mai corespundietoriu positiunei si aspiratiuniloru de potere mare ale monarchiei, déca ea s'ar' estinde mai departe si nu s'ar' margini numai la Bosni'a si Herzegovin'a. A se margini numai la ocupatiunea acestoru provincii ar' insemná a lasá friptur'a altora si a se multiami cu ósele, a aduce jertfa in bani si avere fora folóse politice. Déca este se ocupamu, atunci cu catu vomu ocupá mai multu cu atatu mai bine, pentru cá se potemu inaugurá celu puçinu o politica comerciala si de drumu de feru corespundietória intereseloru nóstre.

Dupa croatulu H o r v á t h, care cá si Voncina a pledatu cu caldura pentru luarea in scutu a fratiloru bosniaci, a vorbitu Eduard Z s e d é n y i. Ministrulu Andrásy, dise elu, n'a facutu amintire in espunerea s'a despre relatiunile dintre cei trei imperati, a spusu numai, ca o singura potere fara concursulu celoralalte nu póte resolvá cestiunea orientala. Cumu se vede inse, o potere a si inchiaiatu pacea si se pare ca Germani'a voiesce se ié in scutulu seu ocupatiunile russesci, ce se póte deduce acésta din vorbirea lui Bismarck, in care citéza cuvintele „beati possidentes". Provóca apoi pe Andrásy se spuna, ca óre fiva impartasitu congressului tratatulu de pace si intréba,

de este adeveratu, ca interessele Austro-Ungare sunt identice cu acele ale cabinetului de Berlinu? Pana acuma s'a manifestatu amiciti'a Germaniei numai in simtiemintele de amicitia ce le are cancelariulu germanu pentru ministrulu nostru de esterne. (Aplause).

Contele Albert A p p o n y i marturisesce sinceru in numele soçiloru sei de principia, ca acuma nu mai póte fi vorb'a de a scuti pe deplinu interessele austro-ungare, ca-ci aceste sunt deja pana acuma fórte jicnite si ca astadi problem'a póte fi numai de a impedecá, cá nu cumva jicnirea de pana acuma a interesseloru monarchiei se se prefaca intr'unu periculu pentru esistenti'a ei. Or'a, in care ne vomu trage socotél'a cu guvernulu, inca nu a sositu. Trece apoi la cestiunea ocupatiune Bosniei si dice, ca asia se pare, ca acést'a va deveni ossi'a interesseloru austro-ungare in cestiunea orientala. Dér ar' fi o mare eróre a crede, ca sfer'a acestoru interesse se póte margini geograficesce; ea se estinde peste tóta peninsul'a balcanica si definitiunea adeverata a interesseloru monarchiei consiste in influinti'a decisiva ce-o va avé nu numai asupra organisatiunei, dér' si asupra desvoltarei ulteriór e si a rolului politicu alu teritoriului acestuia.

Emericu B a l o g h si S z i v á k combatu politic'a guvernului. Celu din urma dice, ca alianti'a celoru trei imperati a stricatu numai interesseloru austro-ungare. Politic'a guvernului a favorisatu solutiunea cestiunei orientale pe basa nationala. Din punctulu de vedere maghiaru solutiunea acést'a pe basa nationala trebuie se fia condamnata; celu mai fatalu lucru este, ca politic'a nóstra esterióra a spriginitu directiunea acést'a nationala intr'unu timpu, candu marea opera a consolidarii nóstre inca nu erá gata. Mai departe dice, ca anecsiunea Bosniei si a Herzegovinei ar' fi mai fatala pentru monarchi'a nóstra decatu a fostu impartirea Poloniei pentru ecuilibriulu Europei, ea ar' insemná periclitarea dualismului. (Va urmá.)

„Kelet” despre poporulu dela tiéra.

Diuariulu maghiaru din Clusiu „Kelet“ in nrii 68 si 69 din an. c. publica duoi articuli incepetori, cari vorbescu despre pecatele ce le comitu proprietarii mari (mosierii) cu poporulu tieranu, si despre inriurinti'a cea multu stricatiósa a jidaniloru asupra poporului, pe care lu atragu la betia in carciumele loru, mai vertosu in timpulu ernei, candu tieranii n'au continue ocupatiuni. Anumitu impartesiesce despre starea cea intristatória a poporului tieranu dela unu corespondentu aceste:

„O parechia de dileri (palmasi) cu mai multi prunci abia póte lucra preste véra, cá se pota trai, ca-ce si diu'a de cósa arare ori trece peste 32 cr., cu tóte ca acést'a se platesce mai bine. Amarit'a loru viétia de comunu abia incepe in Martiu si Aprile. Si ce fora sufletu e adeseori proprietariulu. Dileriulu merge la elu si 'i cere jumetate de ferdela (mertia) cucuruzu (porumbu) pentru lucru de véra. Domnulu tiranu deschide unu protocolu mare, cei servesce pentru casuri de aceste, da bucurosu jumetatea de ferdela bucate si scrie in carte: X. X. 1878. a primitu in 15 Martie jumetate ferdela de porumbu, pentru care e detoriu cu 6 dile de cósa si soci'a lui cu 3 dile la strinsulu fenului.“

Acést'a amu scris'o din cuventu in cuventu dintr'unu protocolu. Se dicu mai multu? Puçinele grauntie ce le-a capetatu abié tienu cateva dile si déca nu are altu castigu, de nou trebuie se se imprumute. Astfeliu se belesce pe sate sermanulu de dileriu!“

Casulu pomenitu aici, dice mai incolo „Kelet“, e numai o trasura caracteristica a acelei practice, care dupa cum scimu prea bine esista in tóta tiér'a la noi, in tóte comunele fora esceptiune. Impregiurarea acést'a appare cu totulu neinsemnata, dér' déca amu poté face socotéla, ar' esi, ca cam jumetate din pogónele iobagesci, capatate in an. 1848, au cadiutu jertfa tractarei acesteia practisate de regula din partea proprietariloru de pe sate si a jidaniloru mesuratori de vinarsu. Si acést'a nu de aceea ca a luatu imprumutu tieranulu flamandu, ci de aceea, ca a trebuitu se platésca unu percentu de 1000 pentru detori'a s'a. Pentru acest'a nu este lege de camata si totusi e cea mai inspaimentatória usura. Decate ori si in cate feliuri nu injura fiacine pe guvernu pentru darile cele mari; dicu, ca din caus'a acestora poporulu ajunge la sapa de lemnu. Si óre darile causaza a mii'a parte a acelei pagube in averea poporului, pe cata causaza portarea proprietariloru de pamentu. De siguru ca nu. Face apoi esceptiuni pentru cei justi si drepti, cari ar' luá numai 100 percente pentru detoria, dér' maranimosi de acesti'a pucini voru fi s. c. l.

In artilculu alu 2-lea vine pseudonimulu Justus, autoriulu articliloru si recunosce, ca maghiarii se numescu cu deosebire cultivatori de pamentu, incatu Europ'a e avisata la productivitatea tierei acesteia; inse catu pentru tempulu de érna, apoi e lucru spaimentatoriu a privi la poporulu sateanu, ca-ci, unde se afla paduri la satu, apoi pe acolo mai audi ici colo resunetulu securei, dér' unde nu e padure, ai gandi, ca totu tienutulu acela e mortu. E frumósa ocupatiunea cultivatoriloru de pamentu, dér' o astfeliu de stare a muncitoriloru e spaimentatória. Unu proverbiu germanu dice, ca neactivitatea e mam'a pecatului. Si la noi acestu pecatu 'si are fii destui, pentru-ca omulu flamandu tóte le incérca si, fiind-ca nici aici nu capeta lucru, pentru unu osu de rosu 'si zalogesce dreptulu petecutiului seu de pamentu, ba in desperarea s'a se dedà si la betia in braçiele jidaniloru, cari au interessu, cá poporulu se fia betivu, apoi beti'a ajutata de nelucrare se latiesce pe di ce merge si apoi la asemeni ómeni nu mai vedi minte vióia, nici voia de a lucrá, dér' nici poti asteptá vreodata dela ei sporiu la lucru.

Ar' fi mai fericitu si mai avutu si statulu, — dice Justus — déca pe acolo, unde crescu rogozuri s'ar' ocupá poporulu sateanu in tempu de érna cu impletire de rogojine, de corfe, de stergatórie de pecióru, de scatulce, de coperisie la sticle si cosnitie de stupi s. a. s. a.; ér' unde se afla paduri, se faca prevasuri pentru portrete, si la alte lucruri, cuthii de aprinjóre (chibrituri) corfe de tóta sam'a si cate tóte lucruri folositórie, ciubara, cofe, jucarii pentru baiati si sute alte manufacte, ce aducu castigu; unde se afla alabastru, marmora si alte petre, de cari se gasescu mai petotindeni, se faca téscuri de scrisori, vase de flori, óle de totu feliulu, borcane de tienutu tutunu s. a. unde se afla paie (si unde nu'su?) se se impletésca tóta érna pelarii cu gustu, coperisie si invelitórie la sticle s. a. s. a.; ér' partea femeiésca se tiese si prepare pandie fine, madepolame asia de fine, precum sunt de esemplu pandiariele produse de femeile tierance austriace si vendute la fabricantii din Vien'a, pe cari noi le cumparamu din pravaliile (boltele) nóstre cu pretiu scumpu dintr'a trei'a mana. Tóte aceste nu e impossibilu de a fi intr'oduse si la noi, numai s e i n v e t i a m u p o p o r u l u l a i n d u s r i 'a c a s n i c a.

Cantulu Latinului.

Primimu dela secretariulu Societatii limbeloru romane d. A l p h. R o q u e - F e r r i e r din Montpellier (Franci'a) spre publicare urmatoriulu P r o g r a m u:

In Martiea Pasciloru din 1878, — anu care coincide cu bimilenari'a aniversaria a fundatiunei cetatii Aquae Sextiae (Aix in Provençe) de catra romani — Societatea limbeloru romane va decerne la Montpellier, in siedinti'a solemna a celui de alu doilea alu seu concursu trienalu, o cupa mare simbolica de argintu, cá premiu autorului celei mai bune poesie pe tem'a urmatória: „Cantulu Latinului“, séu altfeliu disu „Cantulu gintei latine“.

Pentru acestu premiu, — care este oferitu de Escelenti'a S'a D. A. de Quintanay Combis, presiedinte alu jocuriloru florali ale limbei cataiiane dela Barcelon'a in 1874, — limb'a romana, francesa, catalana, italiana, provençiale si tóte limbele latine sunt admise la concursu.

Societatea limbeloru romane doresce cá acésta poesia, care nu trebuie se fia pré lunga, se se considere cá unu feliu de cantu de ginte, putendu, gratia a numerósei traductiuni p'acelasi ritmu, se devia unu cantu comunu tuturoru popóreloru, cari vorbescu astadi unu idiomu derivatu din vechi'a limba a Romei.

Concurentii sunt invitati a indicá intr'unu modu precisu, de care limba séu dialectu se voru fi servitu.

Manuscriptele poesiei „Cantulu Latinului“ potu chiaru fi insoçite de notatiunea musicala a unei arie potrivita cu vorbele.

E neaperatu cá manuscriptele se fia adressate franco inainte de 25 Aprilie 1878 (ultimu terminu de rigóre), catra secretariulu Societatiei (A monsieur le sécrétaire de la Societé des langues romanes, à Montpellier, France).

Manuscriptulu va portá o epigrafa, care va fi copiata si pe unu plicu sigilatu, care se contiena scrisu numele si adresá autorului.

Poesiele tramise cata se fia inedite.

Societatea 'si reserva dreptulu de a face se se traduca in tóte limbele romane „Cantulu Latinului“, care va fi premiatu, si de a modificá séu chiaru a schimbá notatiunea musicala a ariei. In casu, candu s'ar' face unu nou concursu pentru aceste duóe ultime obiecte, unu nou programu specialu va fi anunciatu inainte de 1 Iuniu 1878.

Manuscriptele tramise nu se voru mai restitui, ci voru fi depuse in archivele Societatii, care va avé dreptulu de a publicá odata cu bucat'a premiata si tóte acelea, cari i-se voru paré, ca merita de a fi imprimate.

Din Resiti'a montana

ni se tramite spre publicare urmatoriulu Necrologu: Invetiatoriulu I o s i f u P o p e s c u gr.-or. nascutu in Resiti'a la a. 1808 in etate de aprópe 70 ani, dupa unu morbu periculosu, care nu de multu timpu 'lu capatase, fù rapitu de mórte in 15 Ianuariu a. c. la 9 óre diminétia, ér' in 17 la 2 óre dupa amédiu s'a inmormentatu. La conductu au asistatu 4 preoti si 6 invetiatori gr.-or. si a luatu parte capelanulu si 3 invetiatori germani cu scolarii din classele loru si unu numerosu poporu. Repausatulu lasà in doliu pe unu frate alu seu, apoi nepoti, nepóte si alte rudene. — Densulu in a. 1825, voindu a se face pedagogu, a intratu in institutulu preparandialu din Aradulu-vechiu, ér' in a. 1827 cu progressu a absolvatu studiale cu calcule de eminentia. In 1828 fù denumitu invetiatoriu in comun'a Furlugu, totu in acelu anu veni in Resiti'a montana, in loculu nascerii sale, unde functionà unu siru de 44 ani. Elu pe multi din fii poporului ia inspiratu, imbarbatatu si indemnatu se imbraçiosieze carier'a studialoru, se frecuenteze institutele mai inalte. Intre scolarii sei se vedu astadi preoti, invetiatori pe la classele reali, cari sunt pe la oficiuri publice politicesci si judiciale, precumu si multi din clas'a lucratoriloru numerosi, cetatiani, intre cari impiegati la societatea calei-ferate de statu s. a. Popescu a fostu unulu, carele in oficiulu seu invetiatorescu s'a ocupatu nu numai de instructiune si educatiune, dér' s'a interessatu si de causele nationali, precumu: la tóte alegerile membriloru dietali a fostu participantu si a fostu sinceru cu natiunea s'a Popescu a oferitu la Academi'a de drepturi in a. 1870 si in a. 1872 la societatea Petru Maioru, la gimnasiulu din Bradu etc. — Densulu din tóte obiectele de invetiamentu a fostu cu mare diligintie si activitate, dér' mai alesu in studiulu aritmeticu, si geograficu s'a distinsu, apoi si in art'a scrisorii, caligrafia, si in cantulu bisericescu a fostu unulu dintre cei renumiti. Nu a fostu inse remuneratu dupa meritele sale, ci in urm'a unoru invidii si suspitiuni, falsificari si maiestrii seducatorie ale unora, la a. 1870 i'a venitu pensiunea, adeca 132 fl. v. a. anuali cu cuventu, ca erá prea betranu, si fù delaturatu din postulu seu, fora de voi'a lui, unde elu inca erá in stare a mai servi cu onóre. Popesculu nu voi a luá pensiunea pana in Iuliu 1877, atunci mai capetà unu premiu oficialu de 60 fl. v. a. anuali. Invetiatoriulu Iosifu Popescu din a. 1871 pana in a. trecutu 1877 a avutu fórte mari suferintie, si au traitu o viétia de totu misera si infrenata. Elu erá unu modelu de chrestinu si de invetiatoriu bunu, cumu au fostu invetiatorii cei adeverati in timpurile vechi. In primavér'a viitória avù de scopu a calatori la sinodulu eparchialu, dér' si la Escelenti'a s'a in caus'a mai multoru vaierari, inse destinulu nu au voitu. Domnulu parochu Gr. P o c r i a n u prin o cuventare au insiratu meritele fostului seu invetiatoriu Iosifu Popescu, care 50 de ani cu acuratetia a functionatu in biseric'a Resitiei, 44 ani a fostu docinte si 6 ani in pensiunea invetiatorésca. — Odihneascalu Dumnedieu cu dreptii, ca-ci au fostu unu sufletu bunu si nobilu!

U n u r o m a n u.

Diverse.

(T r u p e l e r o m a n e d i n B u l g a r i 'a) au reintratu, cumu anuntia „Rom.“, mai tóte in tiéra parasindu tóte locurile ce ocupara afara de Vidinu si Belgragicu. La Vidinu au remasu numai doue regimente, alu 15-lea de dorobanti, alu 6-lea de linia, impreuna cu duóe baterii de artileria; la Belgragicu unu batalionu din reg. alu siéptelea de linia.

(T r o f e e l e r o m a n e) luate la Plevn'a sunt pe drumu de a fi aduse tóte in tiéra. „Romanulu“ ne spune, ca 19 tunuri au si sositu la Corabi'a, ér' altele impreuna cu chesónele loru la Turnu-Margurele. Numerulu tuniriloru nu e cunoscutu in modu positivu, se scrie inse ca trecu peste 30. Ministrulu de resbelu spre a activá aducerea loru in tiéra, a tramisu in Bulgari'a caii dela tunurile armatei romane. Astfeliu acele guri de focu voru fi depuse in curundu in arsenalele romane. Li se prepara o primire imposanta din partea publicului capitalei.

(C a r i v o r u f i p l e n i p o t e n t i a r i i p o t e r i l o r u l a c o n g r e s s u?) Fiindu ca mai este sperantia ca congressulu se va intruni, desi nu la terminulu asteptatu, aducemu si noi dupa „diuariele“ din Vien'a numele aceloru persóne, cari voru representá diversele poteri la acea ilustra adunare. Plenipotentiariulu Germaniei va fi principele Bismarck, alu Austro-Ungariei: contele Andrásy,

alu Franciei: d. Waddington, alu Marei-Britanie: lordulu Derby, alu Italiei: dlu de Corti, alu Turciei: Savfet-pasi'a. Déca voru fi admise mai tardiu si tierile de a dou'a ordine, ceea-ce pare a fi neevitabilu, ele voru tramite pe urmatorii plenipotentiari: Romani'a pe d. Ionu Bratianu, Greci'a pe d. Delijanis, Serbi'a pe d. Ristici, Muntenegrulu pe senatorele Petrovici.

Toti acesti plenipotentiari, cari sunt totodata si ministrii de esterne ai stateloru ce representa, voru avé pe lenga sine inca mai multi alti delegati.

(D a t o r i e l e T u r c i e i.) Vediuramu ce ingrijati sunt posessorii de titluri turcesci in Itali'a. Cu mai multu dreptu cá italianii potu fi nelinistiti inse anglesii si francesii, pentru ca acestia posedu cele mai multe bonuri turcesci. Intreag'a datoria de statu a Turciei este de 6 si jum. miliarde. Din sum'a acést'a apartienu 2250 milióne creditoriloru anglesi, 1000 milióne la creditorii francesi, 625 milióne la creditorii turci, 500 milióne la germani si austriaci, 375 milióne la creditorii italiani si 250 milióne la creditorii belgi si holandesi. Candu 'si voru capetá toti acesti creditori paralele? Mai vine acuma a se numerá la cele $6\frac{1}{2}$ miliarde inca si despagubirea de resbelu stipulata in tractatulu dela San Stefano. Ori catu ar' fi de redusa despagubirea de resbelu prin compensarile teritoriale ce Tiarulu a cerutu a i se dá in Americ'a, scrie „Republique française“, ea intereséza in gradu insemnatu pe numerosii posessori de bonuri otomane respanditi in tóta Europ'a, cari vedu in acóst'a o noua causa de intardiare in plat'a amanata de unu timpu atatu de indelungatu si póte chiaru o amenintiare de bancruta din partea Turciei. Dupa tractatulu de pace Turci'a are se dé in bani Russiei peste unu miliardu de franci. In acést'a suma nici nu e socotita sum'a ce are dreptu a pretinde Romani'a cá despagubire de resbelu. Dér' ce mai remane pe sém'a Romaniei dupa ce se voru fi subtrasu cele 8 miliarde. De unde se mai platésca Turci'a si cele 300 milióne Romaniei? Déca romanii ar' voi se ié Dobrogi'a, Vidinulu si Belgragiculu s'ar' poté compensá, dér' asia se afla intr'o situatiune grea cu tóte, ca Russi'a s'a induratu a face se li se recunósca dreptulu de a cere desdaunare de resbelu.

(P r o c e s s u l u A n t o n e l l i.) Se scrie ca cardinalulu Antonelli a lasatu dupa mórtea s'a o avere mare la rudele sale. O annmita contessa Lambertini inse a intentatu processu mostenitoriloru cardinalului sustienendu, ca este fiic'a cardinalului Antonelli si voindu se restórne testamentulu. Tribunalulu civilu a admisu, cá contess'a Lambertini se dovedésca cu martori ca este in adeveru fiic'a cardinalului. Eredii lui Antonelli n'au apellatu inca contra acestei sentintie. Au timpu doue luni. Déca sentinti'a curtii de apellu va confirmá sentinti'a tribunalului civilu martorii voru fi ascultati. Advocatii contesei Lambertini 'si dau tóta silinti'a acuma spre a aflá marimea aprocsimativa a averei remase dela cardinalulu Antonelli, pentru ca eredii nu au aretatu guvernului cifr'a esacta. Ei au disu, ca averea e numai de 760.000 franci precandu, cumu dice contess'a Lambertini, ar' fi remasu mai multe milióne.

(C a t a d a r e p l a t e s c e R o t s c h i l d ?) Biuroulu de perceptiune francesu se ocupa acuma cu fiscarea dariloru personale. In list'a contribuiriloru figuréza multi cu sume insemnate, intre cari si famili'a Rothschild, care are se platésca sum'a de 1,207.330 franci.

(T i a r e v i c i.) Principele de coróna russescu marele duce Alesandru Alesandrevici (Tiarevici) a capetatu dela tatalu seu, imperatulu Alesaudru, o scrisóre, prin care 'i confera o sabia de auru cu diamante avendu inscriptiunea: „Pentru conducerea escelenta a armatei dela Rusciuk.“ Tiarevici a fostu, precumu scimu, inaintea generalului Totleben comandantu supremu alu armatei dela Rusciuk. Conducerea lui a potutu fi „escelenta“, dér' resultatele dobandite au fostu slabe de totu. Tiarevici se escusa in ordinulu de dî ce l'a datu la plecarea s'a cu aceea, ca numerulu armatei de sub comand'a s'a a fostu prea micu.

(S u l e i m a n - p a s i 'a) eroulu dela Sipc'a, ear' mai tardiu comandantu alu armatei dela Rasgrad, care operá contra lui Tiarevici se fi muritu fara veste in inchisóre. Suleiman-pasi'a avea se fia judecatu de catra tribunalulu de resbelu si de aceea a fostu inschisu intr'unu fortu alu Dardaneleloru. Aci se se fi bolnavitu de odata dupa ce a beutu o ceasca de cafea si se fi muritu scurtu dupa aceea. Se vorbesce, ca in acea ceasca a fostu veninu, nu se scie inse déca Suleiman a luatu singuru veninulu séu ca a fostu adapatu cu elu. Istorióra acést'a a adus'o mai antaiu unu diuariu dela Odessa.

(F ó m e t e i n C h i n 'a.) Dupa unu raportu oficialu din 18 Octobre 1877. alu secretariului legatiunei din Peking Dr. Mayer, fómetea, care pusthiesce infricosiatu tienuturile de mieadia-nópte ale Chinei, e totu atatu de mare, cá si cea din Indi'a si isvorulu ei e secet'a ce a fostu in doui ani unulu dupa altulu. In unele provincii veni o plóie neregulata, care causà mari inundari, casiunandu semenaturiloru multa stricatiune. In alte provincii a fostu o ferbintiéla, care nu numai ca nimici recoltele, dér' si impedecà lucrarea pamentului. La acésta miseria se adauge si plag'a locusteloru, cari pusthiira tienuturi intregi. Guvernulu luà mesuri de ajutoriu, dér' cu tóte aceste lips'a in unele locuri crescù atatu de multu, incatu barbatii au fostu siliti a 'si vinde pe femei si pe copii pentru a se poté hrani, pe candu altii cadiura jertfa fómei.

Sciri ultime.

Dela Vien'a se anuntia, ca merge fórte greu cu impacarea dualistica. Diferentiele in locu se se impucineze s'au mai inmultitu.

Cestiunea congressului este inca deschisa. Respunsulu Russiei nu a multiamitu pe Angli'a. Acést'a sta mortisiu pe langa pretensiunea ei cá Russi'a se puna in discutiune intregu tractatulu de pace. Russi'a, se dice, e decisa a nu renuntiá la cessiunea Armeniei si a Basarabiei. Sunt temeri, ca Angli'a nu va participá la congressu. In casulu acest'a nici Franci'a si Itali'a nu voru merge la congressu. Se vorbesce si de o conferentia a celoru trei imperatii.

Marele duce Nicolae a visitatu in 26 pe Sultanulu si acest'a ia intoru visit'a.

Ministrulu-presiedinte italianu Cairoli 'sia desvoltatu noulu programu in camera accentuandu, cà voiesce neutralitatea, dér' va veghiá pentru aperarea demnitatii si interesseloru Italiei. Corti s'a numitu ministru de esterne.

Ajutorie pentru raniti.

Brasiovu, in Februariu 1878.

Ofrande pentru soldatii romani raniti, primite de subsemnatulu din comun'a B i e r t a n u prin parochulu T e o d o r u A v r a m u si tramise prinçiului Dimitrie Gr. Ghic'a, presiedintele „Crucei rosie“ la Bucuresci.

D i a m a n d i I. M a n o l e

Teodoru Avramu parochu 1 fl., Mari'a Avramu 30 cr., Romulus Avramu 20 cr., Ioanu Avramu 50 cr., Patrichiu Florea 1 fl., Vecinetatea d. s. Patrichiu Florea 50 cr., Vecinetatea d. s. Nicolau Bozosianu 50 cr., Vecinetatea d. s. Mihaile Danu 1 fl., Vecinetatea d. s. D. Moldovanu 1 fl. 50 cr., Vecinetatea d. s. Ioanu Burnete 1 fl., Fondulu reuniunei femeiloru 58 cr., Melchisedecu Florea 10 cr., Andreiu Florea, cantoru 15 cr., Iosifu Stochirianu 50 cr., Zaharia Moldovanu 30 cr., Mariuti'a Moldovanu 20 cr., Simionu Burze 25 cr., George Candea 5 cr., Nicolau Stochirianu 4 cr., Zosimu Bozosianu 5 cr., Nonicu Bortanu 4 cr., D. Moldovanu 5 cr., Gavrila Florea 40 cr., Savat'a Lazaru 2 cr. S u m 'a 10 fl. 23 cr. v. a

Fagarasiu, 29 Ianuariu 1878.

(Urmare.)

Din O h a b 'a F a g a r a s i a n a au mai contribuitu: Veron'a Mustatia 4 cupe cucuruzu, Iacobu Rosic'a 1 c. c., Ioanu M. Morariu 2 c. c., Iosifu Pop'a 2 c. c., Ioanu G. Morariu 2 c. c., Iacobu G. Morariu 2 c. c., Davidu Morariu 1 c. c., Ioanu Dobrinu 1 c. c., Elis'a Bulea 1 c. c., Iosifu A. Bulea 1 c. c., Georgiu Monu 1 c. c., Georgiu Gergely 1 c. c., Stefanu Bulea 1 c. c., Ioanu Bordeanu 1 c. c., Ioanu Romanu 2 c c., Iosifu Rosic'a 2 c. c., Iacobu Calinu 1 c. c., Iacobu Morariu 1 c. c., Ev'a N. Stefanu 1 c. c., Iosifu Stefanu 1·5 c. c., Ioanu Chirila 1 c. c., Nicolau Chirila 1 c. c., Georgiu Nedelc'a 1 c. c., Georgiu Bulea 1 c. c., Nicolau Molinu 0·5 c. c., Ioanu Comaromi 3 c. c., Teresi'a Romanu 1 c. c., Nechit'a Romanu 3 c. c., Ioanu Comoli 3 c. c., Georgiu Radu jun. 2 c. c., Ioanu P. Steavu 2 c. c., Ev'a Petru Steavu 2 c. c., Ioanu Rusiatia 2 c. c., Ioanu L. Romanu 2 c. c., Ioanu Crisianu 1 c. c., Georgiu Dogariu 2 c. c,, Ioanu Pop'a 2 c. c., Nicolau Muresianu 1 c. c., Ioanu Nedelc'a 1 c. c., Magdalen'a I. Boeriu 4 c c., Ilie Romanu 2 c. s., Damascenu Nedelc'a 1 c. s., Samoile Steavu 4 c. s., Moise Morariu 1 c. c., Iosifu Bulea 1 c. c., Samoile Bulea 2 c. c., Ioanu si Iacobu Morariu 1 c. c., Nicolau Crisianu 1 c. c., Davidu Selegeanu 1 c. c., Gavrila Rusiatia 1 c. c., Bucuru Rusiatia 1 c. c., Ioanu G. Rosic'a 1 c. s., Nicolau Idomiru 1 c. c., Georgiu Idomiru 3 c. s., Mari'a Popa 1 c. c.

(Va urmá.)

Blasiu, 20 Februariu 1878.

Onorate dle Redactoru! Am onóre a ve tramite 6 fl. si 3 cr. contribuire dela studentii classei a VI-a a gimnasiului superioru din Blasiu pentru ostasii romani raniti, cu acea rogare, cá se benevoiti a mediuloci tramiterea baniloru la „Crucea rosia“ in Bucuresci, ér' list'a alaturata a o publicá in pretiuitulu D-vóstre diuariu. Cu distinsa stima

I o s i f u T u r c u, studente in a VI cl.

Blasiu, 20 Febr. 1878.

Pentru romani raniti an contribuitu: Gregoriu Majoru, G. Tiereanu, M. Peculea, Ios. Turcu, I Sonea, I. Butnariu cate 40 cr., Corneliu Catona, I. Moldovanu cate 30 cr., Is. C. Marcu, L. Lupu, P. Irianu, G. Isacu, A. Almasianu, I. Lupanu cate 20 cr., T. Pintea, I. Ciurdarénu, A. Corvinu cate 15 cr., S. Olténu, S. Adamu, G. Tomas, I. Muresianu cate 10 cr., C. Rusu, B. Bratfalénu, St. Marginénu cate 16 cr., I. Manu 17 cr., V. Dimboiu 12 cr., C. Costinu 11 cr., I. Cosma 6 cr., S. Simonu 4 cr.

S u m 'a 6 fl. 3 cr. v. a.

Feldru, 20 Februariu 1878.

Stimate dle Redactoru! Cu alaturat'a lista ve transmitu 17 fl. 20 cr. v. a., colecta din Feldru pentru bravii soldati romani raniti, cari au luptatu pe campulu luptei spre ai administrá principelui Dimitrie Gr. Ghica, presiedintelui „Crucei rosie“ in Bucuresci, si list'a alaturata se binevoiti a-o publicá in pretiuit'a fóia „Gazet'a“ spre rectificarea subscrisei.

F i r o n i c 'a M u r e s i a n u n. L a z a r u,
preotésa.

C o n s p e c t u preste contribuirile benevole pentru ostasi romani raniti in resbelulu din Orientu: Basiliu Iliesiu 3 fl., Gavrila Poppu 1 fl., Gregoriu Muresianu 1 fl., Stefanu Neamtiu 1 fl., Ioanu Iloe 1 fl., Simionu Poppu 1 fl., Toaderu Scridonu 1 fl., Artene Scridonu 1 fl., Ioanu Cosma 1 fl., Stefanu Moldovanu 50 cr., Ioanu a Poppi 1 fl., Stefanu Sofrone 20 cr., Pavelu Costanasiu 1 fl., Mendel Zibener 1 fl., Alecsa Onitiu 20 cr., Vasilie Oprea 20 cr., Simionu Galanu 20 cr., Gavrila Iliesiu 30 cr., Ilie Iliesiu 20 cr., Casianu Pascu 20 cr., Ioanu Neciti D. 20 cr., Grigorie Svintiu 20 cr., Iosifu Scridonu 20 cr., Ioanu Scridonu 30 cr., Petria Costanasiu 20 cr., Dela órecine 10 cr. S u m 'a 17 fl. 20 cr. v. a.

Feldru, 20 Februariu 1878.

F i r o n i c 'a M u r e s i a n u n. L a z a r u,
preotésa cá colectanta.

Alb'a-Iuli'a, 27 Febr. 1878.

Stimate dle Redactoru! Pentru soldatii romani raniti au mai contribuitu in Alb'a-Iuli'a si giuru urmatorii: Samuilu Grün 50 cr., Iosifu Pacosta 50 cr., Iosifu Körner 50 cr., Demianu din Muresiu-porto 2 fl., Moreno 50 cr., M. Ionas 1 fl., W. Horedt 50 cr., A. Harzfelder 50 cr., V. Heydeker 50 cr., Ioanu Magdea 50 cr., Augustu Sasu 2 fl., Ioanu Petrascu 50 cr., Ioanu Pecurariu 50 cr., Laurente Cuteanu 1 fl., Georgiu Munteanu 1 fl., Simionu Branu 1 fl., Clemente Munteanu 50 cr., Nicolae Plesia 1 fl., Nechiforu Hatieganu 1 fl., An'a Branu 5 fl., Dr. Nathan 1 fl, Adolf Ionász 2 fl., N. N. 50 cr., Iosifu Reisz 1 fl., Iakabfy 2 fl., Ioane Bentie 1 fl., Iosifu Farcasiu 50 cr., Nicolau Margineanu, professoru in Bradu 1 taleru si 2 fl., Unu chrestinu 1 taleru, Stefanu M. 5 fl., Mihaiu Mihailasiu 2 fl., Unu Chrestinu 1 fl., Iacobu Tulbureanu 1 fl., F. Victoru 2 fl., M. Pogatsnik 2 fl., Walter 1 fl., M. Korner 1 fl., An'a Vulcanu 2 fl., Popoviciu 3 fl. L a o l a l t a 50 fl. 50 cr., 1 taleru de argintu de 1 fl. si 1 taleru de argintu de 1 fl. 50 cr.

Colectiunea s'a facutu prin domnisiórele E u f e m i 'a P i p o s i u si E u f r o s i n 'a C i r l e a. Vi-o tramitu spre publicare cu acelu adausu, ca sum'a mentionata s'a espedatu deadreptulu societatii romane „Crucea rosia in Bucuresci, ce la tempulu seu prin cuitantia se va aretá. Totodata unii domni, cari au subscrisu, dér' sum'a nici pana astadi inca n'au platit'o si pentru cari subscrisulu a trebuitu se suplinésca sum'a, sunt rogati a-si satisface datorintiei loru catu mai curundu.

M i h a i u C i r l e a.

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 27 Martiu st. n. 1878.

5% Rent'a charthia (Metalliques) . . .	61.90	Oblig. rurali ungare .	75.50
5% Rent'a-argintu (imprumutu nationalu).	65.80	„ „ Banat-Timis.	77.50
Losurile din 1860 .	111 —	„ „ transilvane.	78.—
Actiunile bancei nation.	794.—	„ „ croato-slav.	—.—
„ instit. de creditu	229.50	Argintulu in marfuri .	105.50
Londr'a, 3 luni. .	120 20	Galbini imperatesci .	5.65
		Napoleond'ori . . .	9.61
		Marci 100 imp. germ. .	59.10

Editoru: Iacobu Muresianu.
Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.
Tipografi'a: Ioane Gött si fiiu Henricu.